

Meer
WAARDERING
voor

VAK
mensen

Een goede VAKMAN OF -VROUW is goud waard. Zeker nu Nederland voor een van de grootste bouwopgaven uit de recente geschiedenis staat. Het opleiden van bekwame mensen voor de bouw en de installatietechniek vraagt om een nauwe samenwerking tussen onderwijsinstelling VISTA college en het bedrijfsleven, tussen theorie en praktijk. „De tandwielen moeten beter in elkaar grijpen.”

tekst Jules Roosenboom fotografie Harry Heuts

„We merken dat techniek booming is,” zegt Roy Simons van installatiebedrijf Hesi. „Maar waar haal je de mensen vandaan? Dat is de vraag.” De installateurs in opleiding die bij Hesi in dienst zijn, volgen een zogenaamde BBL-opleiding: Beroepsbegeleidende Leerweg. Dat betekent dat ze vier dagen in de praktijk werken en ervaring opdoen, en daarnaast één dag per week onderwijs volgen bij VISTA college. Niet alleen is het moeilijk om genoeg competente mensen te vinden, het werk in

de technische sectoren is de afgelopen decennia onherkenbaar veranderd, meent Simons. „Vroeger had iedereen zijn eigen discipline,” zegt hij. „Je was bijvoorbeeld gespecialiseerd in elektro- of in watertechniek. Maar als je bijvoorbeeld zonnepanelen installeert, heb je niet alleen verstand van elektriciteit nodig, maar moet je ook dakdekkerswerk doen. Dat vraagt om een nieuwe manier van opleiden. Daar moeten we samen met VISTA de schouders onder zetten.”

Skills

De afgelopen jaren zijn de contacten tussen Hesi en VISTA, tussen praktijk en theorie, steeds nauwer geworden. Ze hebben regelmatig overleg en proberen vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. „We kennen de leraren bij VISTA inmiddels bij naam en toenaam,” zegt Simons. Maar hij benadrukt: we zijn er nog niet. Hij zou graag zien dat de opleidingen een meer modulaire structuur krijgen, waarbij Simons specifiek kan aangeven welke skills hij nodig heeft. „Kennis over sanitair is voor ons bijvoorbeeld minder interessant. Wij zijn vooral op zoek naar monteurs die kennis hebben van dakconstructies, van gas en van elektra.”

Tandwielen

Een andere wezenlijke uitdaging waar een opleider als VISTA college voor staat is de ongekende snelheid waarmee techniek zich ontwikkelt. Het installeren van zonnepanelen of warmtepompen: het vraagt actuele vakkennis. „Een Leven Lang Ontwikkelen is belangrijker dan ooit,” zegt Simons. „Het diploma dat je nu haalt is maar ongeveer tien jaar houdbaar. Daarom is het noodzakelijk om je voortdurend te specialiseren en je kennis te verdiepen. Onderwijs en bedrijfsleven moeten daarom samen optrekken. De tandwielen moeten beter in elkaar grijpen.”

Complex

„Het vak van installateur wordt steeds complexer,” bevestigt Jack van Boxmeer, directeur van IW Zuid Oost. „Mensen willen hun verwarming bedienen met hun telefoon. Dat vraagt kennis van warmtetechniek, maar ook van bijvoorbeeld wifi.” IW Zuid Oost, opleider voor de technische installatiebranche, werkt nauw samen met VISTA college bij het vormgeven van het onderwijs en ziet ook dat het steeds moeilijker wordt om aan mensen te komen. „We zien VISTA niet als concurrent, maar we willen vooral samenwerken om aan de vraag uit het bedrijfsleven te kunnen voldoen.”

‘*Leerlingen zijn vaak bijzonder trots als ze iets gemaakt hebben dat echt gebruikt wordt, waar MENSEN in gaan wonen*’

Bouwopgave

Raymond Veugelers, algemeen directeur van aannemersbedrijf Laundry, ziet binnen zijn bedrijf een vergelijkbare uitdaging: er zijn simpelweg te weinig bekwame vakmensen te vinden in de bouw. „We staan als Nederland voor een enorme bouwopgave,” zegt Veugelers. „Maar de handjes in de bouw worden steeds schaarser. Daarom hebben we veel contact met de scholen in de regio, onder andere met VISTA college, om te kijken hoe we meer mensen enthousiast kunnen maken voor het vak en een brug kunnen slaan tussen theorie en praktijk.”

Meisterbrief

Wat Veugelers betreft is het tijd voor een herwaardering van de echte vakmannen en -vrouwen. „Je wilt leerlingen die serieus interesse hebben in het vak, die de ambitie hebben om écht een goede metselaar te worden.” Hij maakt de vergelijking met Duitsland. Daar mag je pas een bedrijf in de bouw of installatietechniek starten met een *Meisterbrief*: een officieel document waarin staat dat je vakbekwaam bent. De vakman is er beschermd en heeft aanzien. Dat mist hij in Nederland. „Je ziet dat ouders zelfs al op de basisschool erop sturen dat kinderen juist niet met de handen gaan werken. Mede daardoor is de aanwas van leerlingen beperkt.”

Steiger

Dat heeft volgens hem ook te maken met het beeld dat we hebben van de bouw. „Iedereen denkt aan de mensen die in de regen op de steiger staan en de cement in de betonmolen scheppen. Maar je hebt juist een heel breed palet aan beroepen binnen de sector. Er zijn bijvoorbeeld ook timmermannen, inkopers en BIM-tekenaars nodig. Daar hebben veel mensen geen goed beeld van.”

Veugelers pleit ervoor om leerlingen vooral mee de bouwplaats op te nemen en ze te laten zien waar ze het voor doen. „Theorie is belangrijk, maar uiteindelijk gaat het erom dat je het werk op de bouwplaats goed kunt doen,” meent hij. „Leren *on the job* is heel waardevol. Je moet ze enthousiast maken en ze laten zien waar ze voor worden opgeleid. Leerlingen zijn vaak bijzonder trots als ze iets gemaakt hebben dat echt gebruikt wordt, waar mensen in gaan wonen.”

Er worden inmiddels ook speciale platforms opgericht om het tekort aan vakmensen op te vangen, zoals SEGO, een publiek-private samenwerking van bedrijfsleven en onderwijs, die mikt op de instroom van ‘zij-instromers’. Dat alles om genoeg deskundige ‘handjes’ te genereren.

